

Monte Alegre

Maandblad ten dienste van de Gereformeerde Kolonie, te
Monte Alegre, Brazilië.

(o)

(o) (o)

(o)

Vertrouw op den HEERE en doe het goede. Woon in het land
en betracht getrouwheid. Psalm 37:3

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

000000

M O N T E A L E G R E

Maandblad ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná -- Brasil

Redactie: Het koloniebestuur. Eindred. A. Nap.

Adres redactie: C.P. 71, Monte Alegre, Pr., Brasil.
In Nederland: R.J. Groenveld, Englumstraat 9
Oldehove. Giro 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil RCr\$ 3,35 per halfjaar.
In Nederland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,00 per
halfjaar.

Verschijnt maandelijks.

INHOUD:

Pag. 2	Schriftoverdenking. - ds. J.T. Oldenhuis.
4	Mededeling. Redactie.
4	Rubriek voor de vrouw. J.C. Dees.
6	Brief uit het moederland. S.J. Sietsma
7	Zeventigers.
9	Bericht.
10	"Eu sou um premiado por Deus".
13	Voor de jeugd.
19	Antoninho.
20	Berichten.

FEBRUARI, MAART, APRIL 1970.

- 5e jaargang, nr 2, 3, 4.

H R I F T O V E R D E N K I N G

, IK BEN DE OPSTANDING EN HET LEVEN"

Johannes 11:25.

woorden die hier boven staan, zijn door de Here Jezus zelf zo eens gesproken. En hij heeft ze met nadruk gesproken. Dat kunnen we aan de nederlandse vertaling niet zien. Maar aan de griekse tekst wel. In het grieks wordt het woordje "ik" vaak weggelaten, evenals in het portugees. Maar als het dan een keer wel wordt gebruikt, dan valt er ook bijzondere nadruk op. En nu staat hier de tekst het woordje "ik" wel, "Ik, Ik ben de opstanding en het leven". Zouden we deze woorden kunnen vertellen.

Jezus vestigt daarmee de aandacht op zich zelf. En hij zegt met nadruk, wie Hij is. Dat heeft Hij vaker gedaan. In het evangelie van Johannes lezen we op verschillende keren, dat Jezus zich zo uitdrukt: Ik ben de Messias (vergel. 4:26); Ik ben het brood des levens (6:35); Ik ben het licht der wereld (8:12); Ik ben de Zoon des menschen (vergel. 9:37); Ik ben de deur der schapen (10:7); Ik ben de goede herder (10:11); Ik ben de ware wijnstok (15:1). De Here heeft dus meer dan eenmaal deze nadrukkelijke formulering gebruikt om bekend te maken wie Hij is. Ook onze aandacht wordt nu nadrukkelijk gevraagd. Wie, Ik ben de opstanding en het leven?

Als we nu letten op het verband, waarin deze woorden worden gebruikt, zullen we merken, dat Jezus sprak tot Martha, de zuster van Lazarus. We zullen daaraan nog iets meer zeggen, van de situatie waarin deze woorden worden gezegd. Maar eerst wil ik er wijzen, dat de Here straks deze woorden laat volgen door een heel directe vraag aan het adres van Martha zelf. Namelijk de vraag: geloofst dat? Die vraag betekent onder meer dit: gelooft gij, dat Ik werkelijk weet Ik het van Mijzelf heb gezegd: Ik, Ik ben de opstanding en het leven? Het antwoord van Martha luidt bevestigend, maar het bevat meer dan een simpel jawoord. Martha zegt - en het klinkt haast verrassend - Ja Here, ik geloof, dat gij zijt de Christus, de Zoon van God, die in de wereld gekomen bent. Dát is nu het antwoord, dat de Here met deze nadrukkelijke vraag aan Martha ontlokt. Dat is de reactie die op die nadrukkelijke zelfopenbaring wordt gevraagd: een belijdenis aangaande Jezus' positie en werk, de belijdenis: Gij, Here zijt degene die het heil brengt in de wereld, hier en nu niet maar straks. En dat betekent, dat ieder die met U in gemeenschap leeft, hier en nu en niet maar straks deelt in dat heil. En dat is het heil dat van boven, van God zelf in deze wereld doorbreekt. Het is hier nu verschenen, het betekent doorboring van de dood, macht tegenover onmacht, verlossing van krachten die naar de ondergang leiden, het is: eeuwig leven, onvergankelijkheid in deze vergankelijkheid, onverwelkelijkheid in deze wereld waarin alles altijd verwelkt, onaantastbaarheid in onze situatie, waarin alles altijd wordt aangetast, licht in het duister, leven in de dood!

bedenk nu wel, in wat voor situatie Martha deze woorden spreekt. Twee dagen geleden is haar broer gestorven. Haar huis zit vol met allen die er willen troosten in haar verdriet. (vers 17-19). Haar huis ademt de geur van de dood. Het is een sterfhuis en de hele sfeer daar wordt beheerst door de dood, die weer eens zijn macht heeft tentoongespreid. En nu komt Jezus bij haar, een vriend des huizes. En Martha belijdt haar geloof in Hem: "Als U er weest waart Here, mijn broer zou thans nog in leven zijn. Want al wat U van God begeert, zal God U geven" (vs 22). Hij heeft Jezus aan het werk gezien op andere malen. Hij heeft zieken gezond gemaakt. Lammen sprongen, Kreupelen gingen, blinden zagen, doven hoorden. Duivelen moesten in zijn aanwezigheid nederlaag erkennen. "Here", zegt Martha, "U had kunnen genezen en van de dood redden, dat weet ik zeker en dat geloof ik nog." En nu zal ze erin besteden, dat de Here niet op tijd aanwezig was, om nog te doen wat Hij alleen kan doen. Maar geloof in zijn macht is ongeschokt, maar voor dit ogenblik is het voor haar geen andere weg, dan erin te berusten, dat Jezus niet vier dagen eerder kwam. Hij had van de dood kunnen redden, o ja, dat geloofde ze nog. Maar Hij heeft het niet gedaan. Zo is dan heden de situatie. De dood heerst in haar huis. "Here, als U er maar geweest was....!"

En dan zegt Jezus heel eenvoudig: "Uw broer zal opstaan". Dat zal gebeuren, zegt Hij. Hij spreekt in de toekomstige tijd. En zo vat Martha dat ook op: Ja, zegt ze, dat weet ik, Here, eens in de toekomst zal Hij weer uit zijn graf tevoorschijn komen, eens in de verre toekomst, dat geeft wel troost bij het graf maar dat graf blijft vandaag, dicht, Here. En als U hier drie dagen eerder gestaan was....!" Hij wil zich wel laten troosten met de zekerheid van de opstanding op de jongste dag, maar zij komt er niet aan toe, om dat wat Jezus tegen haar zegt, te verbinden aan de macht van Hem die tot haar spreekt. Zij schuift wat Jezus zegt, om zo te zeggen, van de persoon van Jezus af weg naar de verre toekomst. Als de Here maar op tijd geweest was, dan had Hij alles kunnen doen. Ze heeft het gezegd: Here, al wat U van God begeert, zal God U geven. Maar het is nu, alsof dat sterke woord "alwat" nu wordt beperkt: nu Lazarus dood is, nu kan de Here niets meer doen.

En op dat laatste punt wijst de Here Martha nu terecht in dat geweldige woord: "Ik, Ik ben de opstanding en het leven". Er is geen grens aan zijn macht. Hij staat niet voor een voldoende feit vandaag. Hij komt niet "helaas" te laat (verg. het gedeelte dat hieraan voorafgaat, vers 6-16). Hij laat niet toe, dat Martha de opstanding ver weg schuift, zo ver weg, dat ze uit het gezichtsveld bijna verdwijnt. Hij legt er de nadruk op, dat Hijzelf het is, die macht heeft om hier en nu te geven: de opstanding die Martha gereserveerd heeft voor de jongste dag; hier en nu te geven; leven, terwijl Martha niet meer ziet dan de dood. Hij zegt: Ik ben de opstanding en het leven. Er is geen beperking! Hij is de bron des levens, de fontein van dat leven, dat door geen dood wordt beperkt. Hij geeft het heil, waarvan de profeten hebben gesproken en de psalmen gezongen. En Hij geeft het aan wie met Hem in gemeenschap staan. Zo wordt dit woord een machtige proclamatie van het werk dat Hij op aarde is komen verrichten. Hij wijst zichzelf aan als de Levensvorst: wie in hem gelooft, zal leven, ook al ware hij gestorven. "Geloof gij Martha, dat mijn macht niet aan banden gelegd wordt, omdat Lazarus nu eenmaal al drie dagen geleden overleden is? Geloof gij dat door Hij onvergankelijk leven aan het licht wordt gebracht?" En zo leidt de Meester de bedroefde Martha tot de belijdenis: Here, gij zijt het, gij zijt de Messias, de Christus, die van ouds is beloofd, Gods Zoon. En al wie met U door het geloof verbonden is, wordt hier en nu gezet in het onverwelkelijke leven! Hij brengt thans al aan het licht het leven, dat Maria pas verwacht na de opstanding op de jongste dag, het leven dat door geen dood meer wordt begrensd, het leven, dat als het ware uit de opstanding der doden geboren wordt.

Dat betekend, dat Christus hier spreekt van de volledige overwinning van de dood, het volledig tenietdoen van de krachten van de ondergang. Niet maar van de dood van Lazarus, ook van de dood van Martha en van ieder, die in Hem gelooft.

En als dan straks Lazarus opgewekt wordt, dan is dat een bewijs van wat Hij net heeft gezegd. En dan wordt dat wonder ook door deze woorden verklaard. Hij is niet maar naar het huis van Martha en Maria gegaan om deze zusters te troosten over het verdriet bij de dood van hun broer. Dan had Hij inderdaad wel een paar dagen eerder kunnen gaan. Maar Hij laat aan Martha en aan zijn discipelen en aan ons zien, dat Hij de Levensvorst is. Hij heeft niet maar zijn macht gebruikt om een vriendendienst te bewijzen. Dan wordt deze geschiedenis één grote teleurstelling. Want straks sterft Lazarus toch weer. En waar is er dan iemand die Lazarus uit het graf terughaald? Maar Hij is naar Martha gegaan om de prediking van Hem te doen uitgaan, als de Levensvorst in wiens hand het eeuwige leven is. En ook dit is geschreven om geloof te wekken in het hart van Martha, en ook van Maria en van zijn discipelen (zie voorafgaande) en van allen, die dit lezen, ja "opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam" (20:31).

Gelooft gij dat Martha?

Dan kan Lazarus worden opgewekt, terwijl hij straks toch weer sterven moet. Want dan staat aan het eind van deze geschiedenis niet Lazarus centraal. Ook niet Martha in haar smart. Ook niet een Jezus, die als Vriend des huizes

een vriendendienst bewijst. Maar de Levenvorst, die geloof vraagt aan Zijn woorden: Ik, Ik ben de opstanding en het leven, hier en nu. En wie in Mij gelooft heeft eeuwig leven. Hier en nu. Gelooft gij dat, Martha? En gelooft gij dat?

Curitiba, 19 maart 1970.

J.T. Oldenhuis.

M E D E D E L I N G

In het vorige nummer van ons Kolonieblad hebt U kunnen lezen dat dit nummer het laatste zou zijn dat zou verschijnen omdat de technische verzorging moeilijk begon te worden.

Sindsdien is er van verschillende zijden op aangedrongen om toch met de uitgave door te gaan.

Op een koloniebestuursvergadering hebben we de mogelijkheden besproken omdat we eenparig van oordeel waren dat, indien mogelijkheid bestond, het kolonieblad zou moeten blijven verschijnen.

Nadat er onder de jeugd typistes en "drukkers" gevonden waren, hebben we besloten dat het blad voortaan staat onder de verantwoordelijkheid van het koloniebestuur. W. A. ... heeft op zich genomen om als "eindredacteur" te fungeren.

Ds. Braakema en ds. Oldenhuis hebben hun medewerking ook toegezegd en nu hopen we dat ons blad weer regelmatig op de tafels van onze kolonisten ligt en van degenen die belangstelling hebben voor Brasil in het algemeen, als wel voor onze geref. Kolonie gemeenschap in het bijzonder. Moge de Heere ook deze arbeid zegenen.

Wij willen ook hartelijk danken al degenen die vanaf de oprichting spontaan en belangloos hun tijd en vaak hun nachtrust hebben gegeven, zowel redactieleden als medewerkers en -werksters.

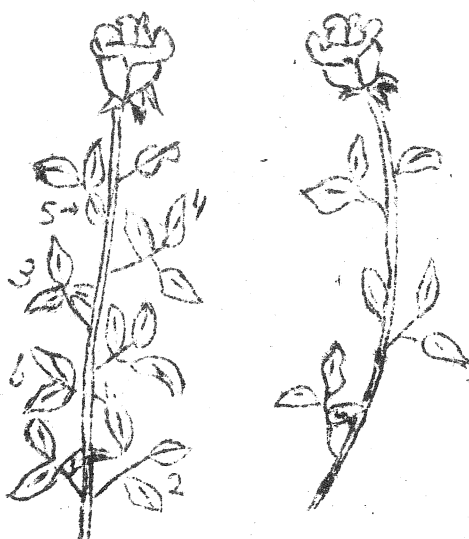
Voor het Kol. bestuur. J. Cnossen

P.S. Ernstige, zeer recente, moeilijkheden, die het voortbestaan v.d. kolonisten, deden alsnog toch tot voorlopig staken v.d. uitgave besluiten, overwogen wordt de uitgave v.e. mededelingen folder.

Rubriek voor de Vrouw

BLOEMEN.....VREUGDE VOOR U EN MIJ.
(vervolg)

Bladeren we vandaag eens verder in Chiang Sing's "Ikabana" boek.

Op blz. 53 laat ze ons met een interessant voorbeeld zien, hoe rozentakken bij gebogen en ontdaan worden van teveel blad.

Zoals U ziet zijn de genummerde blaadjes weggehaald, waardoor de bloem mooier tot haar recht komt.

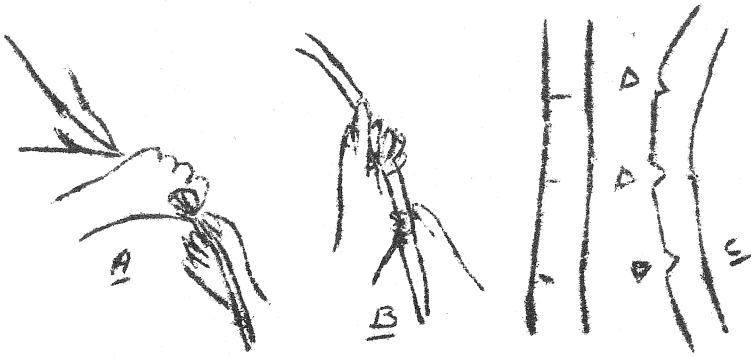
Voor het rondbuigen van de steel krijgen we de volgende aanwijzing:

Neem de tak tussen de duimen en buig ze voorzichtig in de gewenste richting. (a) Ditzelfde kan ook door de

takken eerst te weken in 1 liter warm water met daarin 1 dl azijn.

Hierna de tak in koud water buigen.

Zijn de Takken erg dik dan kunnen ze gebogen worden door er een driehoekje uit te snijden. (c).

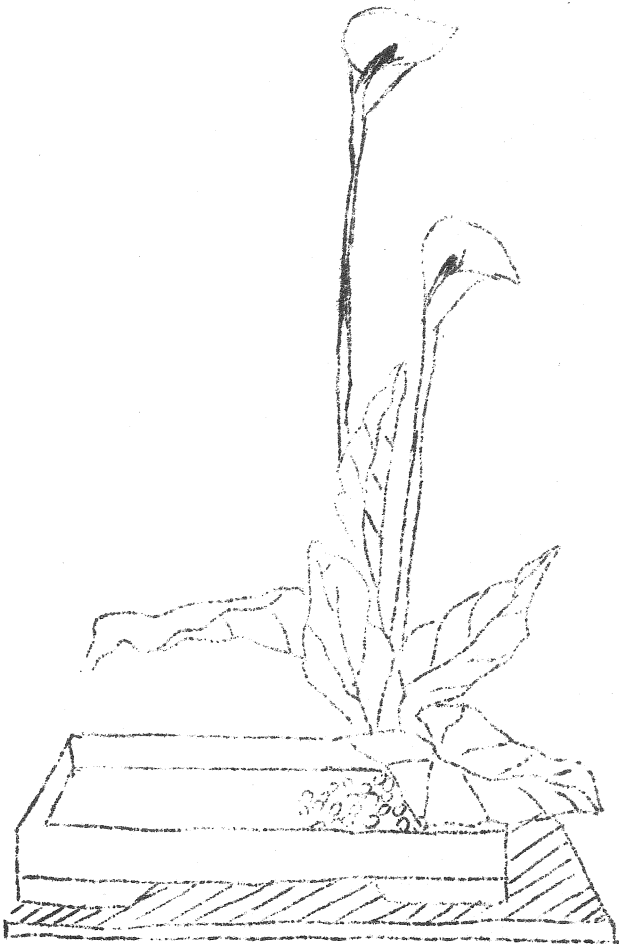

En nu nog enkele voorbeelden van schikkingen die klaar zijn.

Ziet U, hoe weinig er nodig is voor dit mooie geheel?
Een platte schaal of een diepe bord, wat mooie stenen om de prikker te bedekken en slechts één enkele bloem met wat bladeren.

Dat het aantal bloemen niet altijd oneven moet zijn laat de volgende rangschikking van Aaronskelken zien.

Een veel beweeglijker geheel is de laatste rangschikking,

Het is gemaakt van:

- 2 rode + 1 witte tulp + de bladeren
- 2 takken fluitekruid, koekoeksbloem
- 1 kg stenen (roze kristalstenen)
- 1 prikker

Snij een rode tulp af ($1\frac{1}{2}$ keer de middellijn v.d. schaal) en zet ze vast op de prikker. De witte tulp afsnijden op $\frac{3}{4}$ v.d. lengte v.d. rode. De 2e rode op $\frac{3}{4}$ v.d. lengte v.d. witte afsnijden. Rangschik de bladeren volgens voorbeeld.

D.

Brief uit het Noederland

Vanavond -25 februari 1970- wordt de Synode van Hoogeveen 1969/1970 gesloten. De tijdsaanduiding zegt al veel: de Synode heeft lang vergaderd, er waren veel "zaken" aan de orde.

Het zegt al véél, nog niet alles: veel zaken, behóóft niet te betekenen: even zovele kwésties! Dat was ook niet zo, gelukkig; al waren er "kwésties" genoeg.

In de analen van de algemeen-christelijke geschiedenis zal deze Synode -vrezen we- niet erg mooi betiteld worden: de Synode met de harde lijn, van de zélfhandhaving en rechtvaardiging; we hoorden het NU al zeggen, en dan nog wel van hen, die "onlangs" met ons aan één Avondmaalstafel zaten; we hoorden het ook reeds uit de mond van een Christelijk Gereformeerd predikant. Dat is wel erg verdrietig en moeilijk te verwerken voor het vlees: er is op deze Synode gewórsteld, gewérkt, gebéden om maar getrouw te mogen zijn in de medearbeid voor de Kerk des HEEREN, om maar de broeders te mogen behóúden (de leden van de zgn. "vrije"kerken), terug te winnen (de Synodalen), het verbroken contact te herstellen (met de Chr. Geref.)

En het antwoord op deze pogingen? Laster, verdachtmakingen en hoon! Triest, verdrietig en moeilijk! Zeker voor de Synode-leden!

Wat een genade, dat er dan nog steeds broeders verwaardigd worden om -ondanks dat alles- de worsteling voort te zetten en dat er nog steeds zusters geróópen worden om in deze strijd waarachtig een "hulpe" voor de man te zijn. Wat is er in deze tijd veel gevraagd van de zusters in de Pastorie, waar de predikant Hoogeveen-waarts móest en mócht trekken en ook van de echtgenotes der afgevaardigde ouderlingen. Wat een machtige taak hebben zo de zusters ook in de Kerk des HEEREN gekregen, en dan wil men nog wel -zeer "modern"- de vrouw een verantwoordelijker taak toebedelen, zij moet "in het ambt" kunnen. Dwazen! Ze IS al in het ambt, nl: het ambt van vróuw, húlpe en wat een máchtige taak is dat al en wat een machtige invloed en verantwoordelijkheid heeft ze dan al. Het is al zo vaak erkend, door de mannen: wat ik geworden ben, heb ik vooral aan mijn vróuw te danken! Dwazen, die maar de door God gestelde orde wensen om te keren.

Dat is vandaag DE ellende - trouwens, dat was het altijd al: ook m.b.t. de eigenwillige godsdienst geldt: er is niets nieuws onder de zon.

Men stelt zijn eigen normen en regels: in de politiek, de maatschappij, de "kerk", ja, in het géhéle leven.

Toen in de eerste jaren na de Vrijmaking er gezegd werd! Reformatie der Kerk vereist doorgaande reformatie in het gehele leven; toen waren er -onder ons- die "ach en wee" riepen, en verontwaardigd zeiden: moet dan álles kapot?

En wat zien we vandaag?

Doorgaande déformatie in het géhéle leven!

We merken het inderdaad op "alle terreinen des levens"! Neem nu maar de politiek: over enkele weken moeten -en mogen- we ter stembus voor de verkiezing van de leden der Prov. Staten.

Een onbelangrijke verkiezing, zegt men wel eens. En eensdeels heeft men dan gelijk: Gemeentepolitiek spreekt ins meer aan en staat dicht bij ons en bij de Landspolitiek gaat het meer in de "grote lijnen", maar anderzijds: de Prov. Staten oefenen in het gewest de uitvoerende macht uit en zijn als zodanig overheden, zij het: lagere overheden! En dan zijn deze verkiezingen zeer belangrijk, want juist het trappen tegen het vijfde gebod is vandaag aan de orde van de dag! Men wenst geen gezag en wil geen gehoorzaamheid betonen. En het is met deze verkiezingen dan ook te merken: oo nu wordt de "dierbare" leus van democratisering alom gehoord. In concreto betekent dat: Men wil de macht, de zeggenschap verleggen; nl. van de Prov. Staten naar de inwoners van de provincie, geen "heren" meer, die heersen, maar algehele zeggenschap voor iedereen, échte democratie, waarlijk volkssouvereiniteit.

Waar zal dat op uit lopen?

Iets daarvan is vandaag al zichtbaar bij enkele faculteiten aan een Universiteit. Men heeft daar (aan de Faculteit: Psychologie te Groningen) die algehele democratisering ingevoerd. Nu ja: algehele, van ALLE studenten deden ongeveer 20 à 30 procent mee en deze roerige en OProerige minderheid

deelt de lakens uit. Welks op een dusdanige wijze, dat échte studentenklagen: we kunnen niet meer op een rustige, vlotte manier onze studie voortzetten. Já, dat wordt de toekomst: tirannie der minderheid, overheersing van de meerderheid door een -misschien zelfs wel verdwijnend kleine -minderheid. En doet die meerderheid dan niets daartegen?

Wat zal ze doen? Ze hebben geweigerd op tijd zich te laten waarschuwen, nl. toen God Zijn Kerk tot reformatie riep en nu komt het oordeel van de verleiding van de valse profetie en niet meer kunnen en mógen verstaan van de ware profetie!

Wat dát is er vandaag aan de hand in ons oude, zo rijk gezegende vaderland. Zijn we daarom vol zorg? Ook wel, ja!

Maar ook gerust en getroost, want het is ons alles geopenbaard, voorzègd in DE Openbaring!

En daarom - als altijd! - een groot vol vertrouwen ook m. b. t. de toekomst.

Uw S. J. Sietsma.

ZEVENTIGERS

We zijn met het jaar maar opgeschoven.

En nu zijn er al weer bijna 3 maanden om.

We komen dicht bij mei 1940. Dan zijn er in Nederland grote feesten.

Want dat herdacht men het feit, dat Nederland 25 jaar geleden bevrijd is van de Duitse overheersing.

Die 5 jaren hebben diep in de ziel van het Nederlandse volk gesneden. En in al die nood zijn ondermeer gedichten geboren. Het bekendste is wel: het lied der 18 doden van Jan Campert. Hij stierf zelf in een concentratiekamp.

De aanleiding tot het schrijven van het gedicht was de ter dood veroordeling van 18 jonge mannen. Van de 18 kregen 3 levenslang omdat ze nog geen 20 jaar oud waren.

De Duitsers maakten het bericht zo bekend in de kranten:

"Op 13 maart zijn van de 18 Nederlanders, die zoals bekend is gemaakt, in het Haagse proces, tegen terreur-, sabotage- en spionage-organisatie ter dood waren veroordeeld, vijftien door de kogel terecht gesteld. Een gratieverlening kwam niet in aanmerking, daar bedoelde organisatie behalve ernstige sabotagehandelingen tegen militaire inrichtingen op de laagste wijze en met de gemeenste middelen, zoals zij anders slechts bij onbeschaafde volken bekend zijn, b.v. allerlei gifmoorden en aanvallen op Duitse militairen, be-raamd en in uitvoer heeft gebracht."

Eén van de veroordeelden schreef zijn vrouw:

"Ik kan het mij nog niet voorstellen en toch gebeurt het met zonzondergang of met zonsopgang, maar wij sterven voor een heilig doel. Ik ben zo gelukkig dat ik je gisteren nog heb kunnen spreken. We hebben zojuist met 15 man nog een psalm gezongen: "Nu gaan wij op tot Gods altaren", maar allen, zonder uitzondering kunnen het zich nog niet voorstellen, dat het over enkele uren of morgen afgelopen is."

Nu hebben naast de Ned. tekst van Camperts gedicht een Portugese. We drukken ze hier beide af:

Een del is naar twee meter lang
en maar twee meter breed,
wel kleiner nog is het stuk grond,
dat ik nu nog niet weet,
maar waar ik naamloos rusten zal,
mijn makers bevondien,
wij waren achttien in getal,
geen zal de avond zien.

O lieflijkheid von lucht en land
 van Hollands vrije kust —
 eens door den vijand overmand,
 vond ik geen uur meer rust;
 wat kan een man, oprecht en trouw,
 nog doen in zulk een tijd?
 Hij kust zijn kind, hij kust zijn vrouw
 en strijd den ijdel strijd.

Ik wist de taak, die ik begon
 een taak, van moeiten zwaar,
 maar 't hart dat het niet laten kon
 schuwt nimmer het gevaar;
 het weet, hoe eenmaal in dit land
 de vrijheid werd gecerd,
 voordat een vloek'bre schenkershand
 het anders heeft begeerd,

voordat die eden breekt en bralt
 het misselijk stuk bestond
 en Hollands gronden binnenvalt
 en brandt tot as de grond,
 voordat de rook maakt op eer
 en dalk gerdeans gerief,
 een land dwong onder zijn beheer
 en plunderde als een dief.

De rattenvanger van Berlijn
 pijpt nu zijn melodie;
 zo waar als ik straks dood zal zijn,
 de liefste niet meer zie
 en niet meer breken zal het brood
 noch slapen mag met haar —
 verwerp al wat hij biedt of bood,
 de sluwe vogelaar.

Gedenkt, die deze woorden leest,
 mijn... kkers in den rood.
 en die hun nastach 't allermeest
 in hunnen ramspoed groot,
 zoals ook wij hebben gedacht
 aan eigen land en volk,
 er komt een dag na elke nacht,
 voorbij trekt ied're wolk.

Ik zie, hoe 't eerste morgenlicht
 door 't hoge venster draalt —
 mijn God, maak mij het sterven licht,
 en zo ik heb gefaald,
 gelijk een elk wel falen kan,
 schenk mij dan Uw gena,
 opdat ik heenga als een man
 als ik voor de lopen sta.

Canção dos dezoito fuzilados

Tem minha cela, de comprimento,
 Dois metros, por dois de largo;
 Mas bem menor será o chão
 Em que eu fôr enterrado,
 Jazendo neste envenenado,
 Com meus amigos lado a lado;
 Dos dezoito que somos, nenhum
 Verá o dia acabado.

Oh beleza de céu e terra
 Dos campos e dunas da Holanda!
 Foi-se-me a paz vendo o inimigo
 Que por teus rumos anda.
 E penso: o que pode o homem
 Nestes tristes tempos fazer
 Senão beijar mulher e filho
 E lutar - para ter ou perder?
 Árdua tarefa a que enfrentava,
 Eu pensava comigo.
 Mas quem põe nisto o coração
 Não se esquivava ao perigo,
 Pois sabe o quanto a liberdade
 Foi nesta terra honrada,
 Até que a mão maldita e estranha
 Deixou-o aniquilada.

O que jura e trai juramento
 Cumpre a louca missão;
 Invade o solo em paz da Holanda
 Com morte, fogo e extorção;
 Aquêle que diz ser a honra
 monopólio alemão,
 Rouba o que pode e um povo inteiro
 Mantém sob o tacão.

Flautista louco de Berlim
 Flauteia sua ória;
 Mas pela morte que abracei,
 E o meu amor de Ária,
 Solo pão que não cortarei
 E a mulher que já não me esquenta,
 Rejeita tudo o que êle estende
 Em sua mão sangrenta.

Tu que lêes estas linhas, lembra
 Do povo em agonia,
 Principalmente os que ficaram
 Para o consôlo, um dia;
 Fôs pensamos na nossa gente
 E no torrão natal,
 E esperamos que as trevas passem
 Desta noite do mal.

Através da minha janela
 Tímida sol se escoa.
 Deus, torna-me leve a partida,
 E os meus erros perdoa
 (Que o erro é condição da vida)
 Por isso dá-me, ó morte alento
 De ver-te a face como um homem
 No meu fuzilamento.

(Poema de Jan Campert - Livre adaptação
 de Waldir Ayala).

Ds. C.A. van Spronsen.-- Du log Carman, Canada, Schreef ons dat hij het door
 de kerk van New Westminster op hem uitgebrachte beroep aannam.
 Het ligt in de bedoeling in de 2^e helft van het jaar -misschien sept.- een
 oriëntatiereis naar Mato Grosso te maken. Wij zijn dankbaar dat de Here ds.
 van Spronsen de vrijmoedigheid gaf dit beroep aan te nemen.

"E U S O U U N P A R E M I A D O P O R D E U S"

In het februarinummer van Reelidade vonden we een artikel: "E u sou um premiado por Deus". De inhoud ervan leek ons belangrijk genoeg om er brede aandacht aan te schenken in ons maandblad. De vertaling van het artikel is voortaan van een nummer in. Hierin wijzen wij op bepaalde naar voren springende facetten, of wijzen we historische achtergronden aan. Er zijn gegeven in verband met de op een spreekbeurt of op een vergadering wel eens naar voren brecht. . . . Ook leek het bijebrengen daarvan ons wel nuttig.

Reelidade februari 1970

Hij kust zijn vingeren, brengt de zoon naar zijn gelast terwijl hij tegen de mantel zegt:

"Ik heb mij lief."

Honderden eenvoudigen applaudissen (1)

Ze begint te zingen.

Het is Jostas, dominee, prediker,

raadsmann van gekweld mens.

Maar hij zegt:

"E U S O U U N P A R E M I A D O P O R D E U S"

Langze haren vallen over zijn voorhoofd, hij draagt een duur, modern, rood overhemd, een smetteloze, witte broek en rode schoenen.

Het gehoor wordt gevormd door zo'n 1200 personen.

- Zijn jullie tevreden?

- JA !

- Wat? Hebben jullie niet goed gezeten? Luider!

- JAAA !

Hij begint de eerste regels v.e. Liedje te zingen en op hetzelfde ogenblik valt ieder in, klapt in de handen, wijgend, met een glimlach op de lippen en de ogen op hem gericht. Een handje bevelidit hem en velen beginnen met de voeten te stampen, want het Liedje heeft een popu-

laire wijsje.

"De visser kent slechts droefheid in zijn hart,

omdat hij Jezus niet kent.

Jezus roept. Hij zegt: kom zoals je bent,

ik zal je vreugde geven op aarde

en in de hemel eeuwige leven en vrede."

Deze vermenig van show-man en geestelijke, is de zom-

deling Jostas Joaquin de Sousa, 25 jaar oud, stichter

van de Evangelische Kerk, "De Terugkomst van Christus."

En de menigeling van show en godsdienst die hij brengt,

volstrekt zich in zijn kerk in Sao Paulo.

De eerste indruk die je van Jostas krijgt is die van een trotse en aan-

matigende fanaticus, die het er meer om te doen is zich naar voren te schuiven, dan om een godsdienstige boodschap aan zijn volgelingen te brengen. Later ontdek je dat hij een nater, ijdel, onontwikeld en eer-

lijk persoon is. Hij is opgegroeid in het binnenland van Bahía, hij werd

gedoopt, deed communie in een streek van bruinsend katholieksme(2)

Toen hij 9 jaar was, "genas" hij enkele dieren op gebied. Hij wilde later worden, om zijn moeder, maar door de Lagere school niet.

Toen hij 12 jaar was ging hij naar Sao Paulo om daar het huwelijk van zijn zuster bij te wonen, en bleef daar. Hij deed de afwas in baren.

Elke morgen, voor het werk, ging hij naar de mis.

Toen hij 14 jaar werd, kreeg hij visioenen. Hij zag engelen, werd gerei-

110
nigd voor zijn grote opdracht: prediker zijn. Als hij wakker geworden was zag hij de droom nog steeds voor zich. Dan werd hij bewusteloos. Hij vertelde zijn visioenen aan pater Mateus, van de kerk van Moema en hem verdaangeraden een psychiater te raadplegen. Dit deed hij niet, omdat hij zich niet geestesziek beschouwde. In tegendeel, hij ontmoette mensen die geloofden in wat hij zei. Hij kocht een Bijbel, maakte zich los van de roomse leer en begon te prediken. Hij bekeerde zich tot het protestantisme en werd al op 16-jarige leeftijd predikant.

Toen hij 19 was, stichtte hij zijn eigen kerk. In Brazilië zijn voor een dergelijke beweging slechts statuten nodig, waarin niet tegen de zeden en de Constitutie mag worden ingegaan.

W i e h e e f t h o n g e r ?

Een meisje, in minikleding, loopt op hem toe met een bos bloemen in de hand. Andere meisjes en vrouwen, waarvan sommigen in een lange broek, brengen hem nog meer bloemen. Anderen geven hem pakjes met macaroni, rijst, bonen - voor de "soep voor de armen". Hij ontvangt ook andere pakjes, persoonlijke geschenken. Snoepjes, kleren en een gebraden haan. Josias wendt zich tot zijn gehoor:

- Wie heeft honger?

- IK - is het massale antwoord.

- Wie wil met mij eten?

- IK.

- Ach, ach, hongerlijders..... Goed, we gaan nog een liedje zingen:

" De droefheid heeft me verlaten.

De vreugde omhelst mij.

Nu ben ik gelukkig.

Dank zij God."

Ieder zingt en klapt mee.

Josias heeft een diep respect voor de roomse kerk. "Ze hebben me nooit dwarsgezet." Maar hij ondervindt verdriet van de dominees van de andere kerken. "Toen ik hulp van hen nodig had, heeft niemand mij geholpen. Ze zijn jaloers op me." Inderdaad vindt een groot gedeelte van de protestanten hem a-moreel. Ze zeggen, dat hij het roken en het drinken niet verbied(3). Hij draagt fel gekleurde kleding, zingt profane liedjes, kent de Bijbel niet, staat de vrouwen toe, dat ze zich opmaken, was reeds in een zaak met de politie verwickeld, en, bovendien, hij is gescheiden. Ds. Manuel de Melo, van de Pinksterkerk: " O Brasil para Cristo", weigert eenvoudigweg over Josias te spreken:-Hoe minder we hier over hem praten, hoe beter het is.- Josias verdedigt zich tegenover die aanvallen, hij spreekt over onbegrip bij de anderen. Hij erkent wel, dat hij enkele fouten beging doordat hij nog te jong was.

- Kijk over het gebruik van sterke drank, al 3 jaar had ik niets gedronken, ik was mager, en voedde me verkeerd. Toen ben ik er toe over gegaan om een paar aperetiefjes te gebruiken. Het is zo lekker als je een bruine bonen maaltijd gebruikt om dan een aperetiefje of een biertje te drinken. Ik ben tegen elk overmatig gebruik. Als mijn publiek wil roken of drinken is dat voor hun verantwoording. Wanneer ik het dragen van sportkleding predik, is dat omdat ik me wil identificeren met de jeugd en ook omdat ik jong ben. Maar ik wil niet dat de mensen mij verheerlijken- Ondertussen verheerlijkt hij zichzelf. In de vergaderingen is hij gewoon zijn vingertoppen te kussen en brengt dan de zoen naar zijn rechterwang, en zegt: - Ik heb mij lief -. Het publiek applaudiseert.

- Waarom zou ik de meisjes verbieden dat ze zich opmaken? Is het niet mooi om in een gelukkige, blijde omgeving te zijn?-

Josias beschouwt zich als een uitverkorene van God, hij bestudeert niets voor hij gaat preken. Ik denk er alleen maar aan dat ik goed gekleed ben, als ik ga preken. Ik verzorg mijn haar, gebruik lak.

Op het ogenblik dat ik moet preken komt de geestelijke inspiratie en dan spreek ik. Ik heb de Bijbel nooit helemaal gelezen. Het is vervelende litera-

tuur. Maar men moet het Evangelie geloven. Twee jaar geleden had hij de ergste moeilijkheden, met de politie. Hij werd er van beschuldigd minderjarige te verkrachten. Later bekende de meisjes, dat ze er voor betaald waren hem te verraden. In 1966 werd hij ervan beschuldigd op onwettige wijze als geneeskundige op te treden. Al die problemen zijn nu achter de rug. Wat betreft de beschuldiging dat hij gescheiden is, merkt Josias op, dat hij op 19-jarige leeftijd met een 9 jaar oudere vrouw getrouwd is, hiertoe hadden de protestantse predikanten hen gedwongen, want zij vonden het niet goed, dat een zendeling vrijgezel bleef. Ze kregen een dochter, maar scheidden na 1½ jaar. Josias zegt dat hij daar toen nog niet rijp genoeg voor was.

W i e z i n g t h e t b e s t ?

De samenkomst gaat verder. Hij kent geen moderne methoden van massa communicatie, maar gebruikt ze intuïtief.

De mannen moeten een nieuw lied zingen:

"Gloria, haleluja, gloria - gloria voor de Redder."

Josias is niet tevreden.

- Verdraaid. De mannenstemmen klinken maar zwak vandaag. Nu alleen de vrouwen.

De vrouwen zingen krachtig.

- Wie hebben er het best gezongen?

- DE VROUWEN.

- Zijn jullie er zeker van.

- JA!

- Ik ben het wel met jullie eens. Maar weet je waarom de vrouwen het gewonnen hebben? Zeggen ze niet dat vrouwen goed v.d. tongriem gesneden zijn?

Iedereen lacht en men applaudiseert geweldig.

- Vinden jullie dat ik alleen maar aan mezelf moet denken?

- NEEN!

- Vinden jullie dan dat de zegeningen op moeten houden of doorgaan?

- DOORGAAN!

- Dan begint een nieuw liedje:

"De zegeningen houden niet op.

En de genezingen gaan voort."

In het gebouw van de beweging, in de Rua Bresser, São Paulo, een gehuurd huis, wordt de "soep voor de armen" opgediend door de Sociedade de Senhoras Humanitarias da União Clistã Josias.

Beneden in het gebouw is een zaal met zo'n 30 banken, daar preekt Josias van dinsdag t/m vrijdag. 's Zaterdag huurt hij een bioscoop. Deze huur wordt betaald uit collecten en giften. Tussen het huis en de zaal is een kantoor, waar Josias zijn mensen ontvangt, eens per week. Soms zijn het 100 "consultas" per dag. Niemand betaalt iets. Josias luistert aandachtig naar ieder en geeft op vaderlijke, vriendelijke en optimistische toon zijn adviezen. Een donkere jongeman komt binnen.

- Meneer Josias, ik heb in het noorden een doodzieke oom en ik wilde weten of ik per telegram een foto van hem kan vragen om voor hem tot God te bidden.

- Daar heb je geen foto voor nodig. Het is voldoende als je gelooft in God, en tijdens je gebed je gedachten op oom richt, dan is 't in orde. Zo staat het in de Bijbel. God kan zo wel genezen. En misschien krijg je binnenkort wel een brief met het bericht dat het goed met hem gaat.

Zo vlug gaat het steeds. Een onderhoud duurt 15-20 seconden.

Twee meisjes die een bril dragen, komen binnen.

- Wij zijn zusters. Al 4 maanden zijn wij zonder werk. Zou u niet voor ons kunnen bidden?

- Verdraaid, maar jullie zijn zulke knappe meisjes. Ik vind dat er demonen in jullie zijn. Er moet iemand ploers geweest zijn. Maar dat geeft niets, nee. Ga maar naar de zaal, straks zullen we bidden en misschien worden jullie vandaag nog wel bevrijd van de boze geesten en krijg je ook nog werk.

De meest frequente uitleg voor de kwalen van zijn mensen is: bezeten door een boze geest. Hij zegt dat hij een schaduw rond de persoon ontdekt en hij is er

zeker van, dat als hij bidden gaat, de schaduw wegvalt. En dan spreekt hij met de geest en beveelt die te vertrekken.

Er komt een andere vrouw, vergezeld van haar man, binnen. Het zijn heel eenvoudige mensen, zoals de meesten, die hem om raad vragen.

- Kijk ik wilde eens met u praten over pijn die ik 's nachts bij mijn hart voel. Ik ben bang dat ik er aan sterf.

- Waarom hebt u zich niet door de dokter laten onderzoeken?

- Weet u, ik vertrouw de dokters niet, alleen God.

- Er zijn geestelijke moeilijkheden waarmee men tot God kan gaan, maar met materiële problemen zijn we op de geneeskunde aangewezen. Gaat u daar in elk geval heen, wij zullen voor u middelen.

De "geneezingen" zijn altijd gebedsgeneezingen bij Josias. Hij opereert noch onzocht de mens.

Er zijn juist 2 vrouwen binnen gekomen. De eerste zegt:

- Ik ben vandaag gezegend. Ik moest aan de keel geopereerd worden, maar is niet meer nodig.

- Prachtig. Nog meer?

De andere vrouw begint:

- Zij heeft niets meer. Nu wilde ik met u spreken over het feit, dat ik al zo lang weduwe ben, en dat ik nog nooit in geslaagd ben een nieuw huwelijk te sluiten.

- Ohay. Ik ga zo meteen naar de zaal om te bidden en wie weet, misschien zingen we over enkele maanden: En totdat eindelijk . . . . en totdat eindelijk. Dan doet hij de deur voor hen open om hen uit te laten en anderen binnen te nodigen.

W i e w i l e r v e c h t e n ?

In de zaterdagse bijeenkomst wil hij ieder eren. Hij beveelt zijn gelovigen de handen, met de palmen naar hem te strekken. Dan zegt hij:

- Handen samen.

Ieder heeft zijn handen samen en geheven. Josias grapt:

- Willen jullie vechten?

Ieder lacht. Een nieuw bevel: de armen omhoog.

- Halo, kerk van Josias. Die bekende omhelzing!

Ieder lacht een denkbeeldige omhelzing. En Josias vervolgt:

- Halo, volk van Brazilië.

Het tooneel herhaalt zich. Deze grapjes komen aan het eind van het eerste deel van de godsdienstoefening. Nu wordt er gezongen, dan komen getuigen van geneezingen en dan de preek.

"Ik moet aan mijn meester vragen,

ik moet aan mijn meester vragen,

ik heb zijn sterke armen nodig.

Jezus sla acht op mij."

Allen zingen met Josias mee, die druk gebaart, dan zijn ogen opheft en zijn handen gevouwen op zijn borst houdt, tot het lied uit is.

- Zo is er toekomst voor onze jeugd en voor ons volk, als ze God loven. Geef ik jullie nog wel vreugde?

- ZEKER!

- Jullie nog veel meer aan mij.

Applaus.

Josias zegt dat hij het fanatisme veroordeelt. Maar hij kan niet voorkomen, dat er zich rond een leider als hij, een groep fanatici vormt. De gebeurtenissen van die zaterdagavond geven een voorbeeld hoe ver dit kan gaan. Een arme familie uit Maua, een voorstad van São Paulo, zocht hem tijdens de dienst op. Ze zeiden dat er in hun huis een demon was, die van moeder op dochter overging en van de ene dochter op de andere. Er kwamen shocktoestenden bij voor, men viel op de grond. De boze geest "had gezegd" dat er in de woonkamer van het huis een kist was begraven, en dat als die niet opgegraven werd, de rust in huis niet zou weerkeren. Zij hadden de cementen vloer al opgebroken, een enorm gat gemaakt, maar niets gevonden. Daarom waren ze nu hier. Josias moest meekomen om de kist op te graven, voordat er doden zouden vallen of dat

et huis zou instorten. De mensen waren zo wanhopig, dat, toen Josias zei, dat hij direct mee zou gaan, ze van dankbaarheid nuilend op hun knieën vielen, erwijl het hele gehoor applaudiseerde.

an de kamer was bijna niets meer over. Josias verzamelde het gezin en zei at hij een gebed uit zou spreken en dat degene die door een boze geest beze- en was op de grond zou vallen. De gevallen zou liggen op de plaats waar de ikker begraven was. Hij was nog maar nauwelijks begonnen te bidden, of één an de meisjes viel en schreeuwend, met schuim op de mond rolde ze over de rond. Josias sprak met de "demonio".

"Weet je dat ik macht over je heb?" (4)

e "boze geest" schokte, sloeg zich, maar antwoorde niet.

"Zeg, ik ben geen clown. Waar is de kikker?"

latend, antwoordde de "demonio". - In die hoek. -

et was het kleine stukje van de kamer dat nog niet opgegraven was.

"Hoe diep ongeveer?"

"Een heel eind graven."

osias wilde nog geen opdracht tot graven geven. Maar het gerucht dat hier en wonder bezig was zich te voltrekken, had zich reeds verspreid, en er wamen steeds meer mensen. Zowel in het huis als buiten. Hij aarzelde.

"Ik wil het volgende zeggen:

de oplossing ligt in het schriftuurlijk gebed. Daardoor weten we dat het niet odig is om te gaan graven, want het gebed tot God vernietigt alle macumbas. Maar omdat de hele kamer toe al opgebroken is, kan het daar ook nog wel, niet? Ieder was het er mee eens dat er gegraven moest worden op de door de "demonio" aangewezen plaats. Josias had ogenblikkelijk begrepen dat niet graven frustra- ties zou geven.

- Op hoeveel handbreedten diepte? vroeg Josias.

De demonio sloeg zich zonder te antwoorden.

- Ongeveer twee handbreedten?

- Ja.

Voordat hij nu opdracht gaf om met het graven te beginnen, zei hij tegen de "demonio" de plaats precies aan te wijzen. De "demonio" sleepte zich over de grond naar de onopgegraven hoek, sloeg, met ongelooflijke kracht, met gesloten ianden twee keer op dezelfde plaats. Normaal zou het meisje nooit zoveel kracht gehad hebben.

Er kwamen steeds meer mensen. Ieder sloeg zwijgend en opletend het werk gade. Dit was de enige oplossing voor de "problemas" in dit gezin. Er was een "demonio", hij was de oorzaak van alles.

Het gat was al een handbreed diep. De mannen losten elkaar af. Nog een paar minuten en tenslotte beval Josias, - Ga uit van haar.-

Op het zelfde ogenblik stond het meisje, als ontwakend op en sloeg haar kleren af. Niemand was buitengewoon onder de indruk. Het leek wel werk van elke dag.

Josias vroeg: "Herinner je je wat er gebeurd is?"

- Nee zendeling, ik herinner me niets.

Het meisje keek met schrikogen naar het groter wordende gat. Een halve meter liepte. En nog niets. Buiten werd al commentaar gegeven. De "demonio" heeft gelogen. Anderen werden ongeduldig toen de kikker maar niet verscheen. Anderen leken Josias te willen aanvallen. De minuten schenen uren. Al een meter diep. Josias kwam tot de conclusie dat ze maar op moesten houden, maar hij dommerde de situatie. Hij roep het gezin opnieuw bijeen, sprak een kort, opgewekt gebed uit en zei ieder de kikker te vergeten.

Hij beval de "demonio", - de geest had haar opnieuw aangegrepen - uit het huis te gaan en er nooit meer terug te komen, daarna beschouwde hij zijn werk in dit huis afgelopen.

Stil vertrok Josias. Pas een half uur later kon hij weer spreken. Hij voelde zich gefrustreerd en trachtte zich te rechtvaardigen, doordat de kikker mis- schien toch dieper of meer aan de kant gezeten zou hebben. Maar hij was er van overtuigd, dat het slotgebed de moeilijkheden zou oplossen.

Een week later kwam, het door de boze geest bezeten meisje, weer in de kerk.

- Hoe gaat het thuis?

- Ah, 't is al veel beter geworden. Er zijn geen moeilijkheden meer.

(Na nog andere ervaringen van pastoor Josias beschreven te hebben, eindigt het artikel met een beschrijving v.d. godsdiensttoefening. Josias heeft gebelden dat de boze geesten niet langer verborgen mogen blijven, naar zich moeten tonen; een meisje valt. Ze wordt op het podium gelegd. De "demônio" begint te spreken.)

- Vandaag wilde ik bloed drinken - een schorre stem.

Het publiek: O gloria, meu Deus!

O gloria, aleluia!

O gloria, Senhor!

Josias: Wie ben je?

Er komt geen antwoord. Hij herhaald schreeuwend:

- Wie ben je.

- Exu!

Josias begrijpt het niet. Hij vraagt aan een onstander:

- Wat zei ze?

- EXU - wordt in koor geantwoordt.

- Weet je dat ik macht over je heb?

- Brrr, brr, brrr, mompelt de "demônio".

- Vooruit, weet je dat ik macht over je heb?

- De "demônio" heft het hoofd van het meisje op.

- Ik beveel je: Ga uit het lichaam van dit meisje, in de naam van Jezus.

Hij schult haar aan de schouders.

- Zeg amen. Vooruit, zeg amen.

Dan draait hij zich om naar het gehoor: -Zeg amen broeders.

- AMEN.

Tegen het meisje: Doe je ogen open. Vooruit: doe je ogen open. - Geschrokken ontwaakt het meisje, staat op en tui-
melt naar haar plaats terug.

Josias zegt tegen het publiek: -Wie is hier voor het eerst. Enkele handen worden geheven.

- Wie voelde zich onwel, alsof 't ie over moet geven.

Vier vrouwen hebben de handen nog omhoog. Hij zegt dat ze bij het podium moeten komen. Hij bidt opnieuw en 3 van de vrouwen vallen neer. Hij herhaalt het gesprek met de "demônio", beveelt ze de lichamen te verlaten, terwijl hij olie voor de noodzakelijke zalving gebruikt.

- Nu gaan we bidden om genezing. Leg de hand op de plek, waar pijn gevoeld wordt, in de rug, in de maag, in je hoofd. Wie niets heeft moet zijn hand op het hart leggen.

Van het gehoor leggen sommigen hun hand tegen de hals, op de plaats v.d. nieren, de meesten hebben hen hand aan het hart. Het is plechtig stil. Dan, met de microfoon dicht bij de mond:

- Jezus, wij bidden om genezing. In Uw naam beveel ik dat de ziekten het lichaam verlaten. Mijn God. Hier wordt gebelden vanuit het geloof! Het volk roept tot U. Het is het Woord van God. . . . .

Vanaf dit moment, als Josias zijn stem nog meer verheft, kan gedurende enkele minuten niemand iets verstaan. Allen spreken door elkaar. Het eindigt met een geweldig: AMEN.

Josias: Hef nu de kledingsstukken, de foto's, documenten, verzoekschriften omhoog, dan gaan mijn handen uw huizen, uw zaken zegenen en om een oplossing v.d. problemen vragen, in de naam van Jezus. Allen zeggen hem na:

- Here, God.

- HERE, GOD.

= In de naam van Jezus.

- IN DE NAAM VAN JEZUS.

- Wij staan hier met geheven handen.

- WIJ STAAN HIER MET GEHEVEN HANDEN.

- Wij weten op dit ogenblik

- WIJ WETEN OP DIT OGENBLIK

- Dat gij aanwezig zijt.

- DAT GIJ AANWEZIG ZIJT.

-Opdat het beter moge gaan in ons land.
 -OPDAT HET BETER MOGE GAAN IN ONS LAND.
 -En mijn zaken ook.
 -EN MIJN ZAKEN OOK.
 -Op dit oogenblik.....
 -O. DIT OOGENBLIK.....
 -In de naam van de Vader
 -IN DE NAAM VAN DE VADER
 -Van de zoon
 -VAN DE ZOON
 -En van de Heilige Geest.
 -EN VAN DE HEILIGE GEEST.
 -Dank U, God
 -DANK U, GOD
 -Voor ook deze prachtige
 -VOOR OOK DEZE PRACHTIGE
 -Middag.
 -MIDDAG.
 -Amen
 -AMEN.

Wij willen geen apart, breed commentaar leveren bij dit artikel. De inhoud op zichzelf is een appél. De Christus der Schriften moet gepredikt worden in Brasilië. Er is haast bij. Gelukkig ontbreken de Gereformeerde Kerken niet op het appél. Het hier bijgevoerde kaartje geeft een overzicht van het recent begonnen zendingswerk.

1. Eenvoudigen.

Een van de bekendste boeken over de verschillende kerken in Brazilië is: *Fermento Religioso nas Massas do Brasil* van William A. Lead. In één van de slothoofdstukken wordt aangegeven de redenen waarom, vooral de pinkstergroeperingen zo snel konden groeien.

- De rassenvermenging van het bras. volk. De drie volken die hierbij betrokken zijn, zijn: de Indiaan, de Neder en de Spaans-Portugees.
- De emotionele aard v. d. Braziliaan.
- Brazilië is het grootste spiritistische land v. d. wereld
- Het analfabetisme. Een groot deel v. h. Braziliaanse volk leeft in onwetendheid, ellende en bijgeloof.
- Mystische elementen en de zin voor wonderen.

Dit zijn de belangrijkste zaken die naar voren springen bij een analyse. Deze zaken zijn in grote mate aanwezig onder de eenvoudigen waarvan er dan ook 1200 aanwezig waren. Op een andere plaats in dit artikel wordt daar nog eens op gewezen.

2. Bruisende Katholicisme.

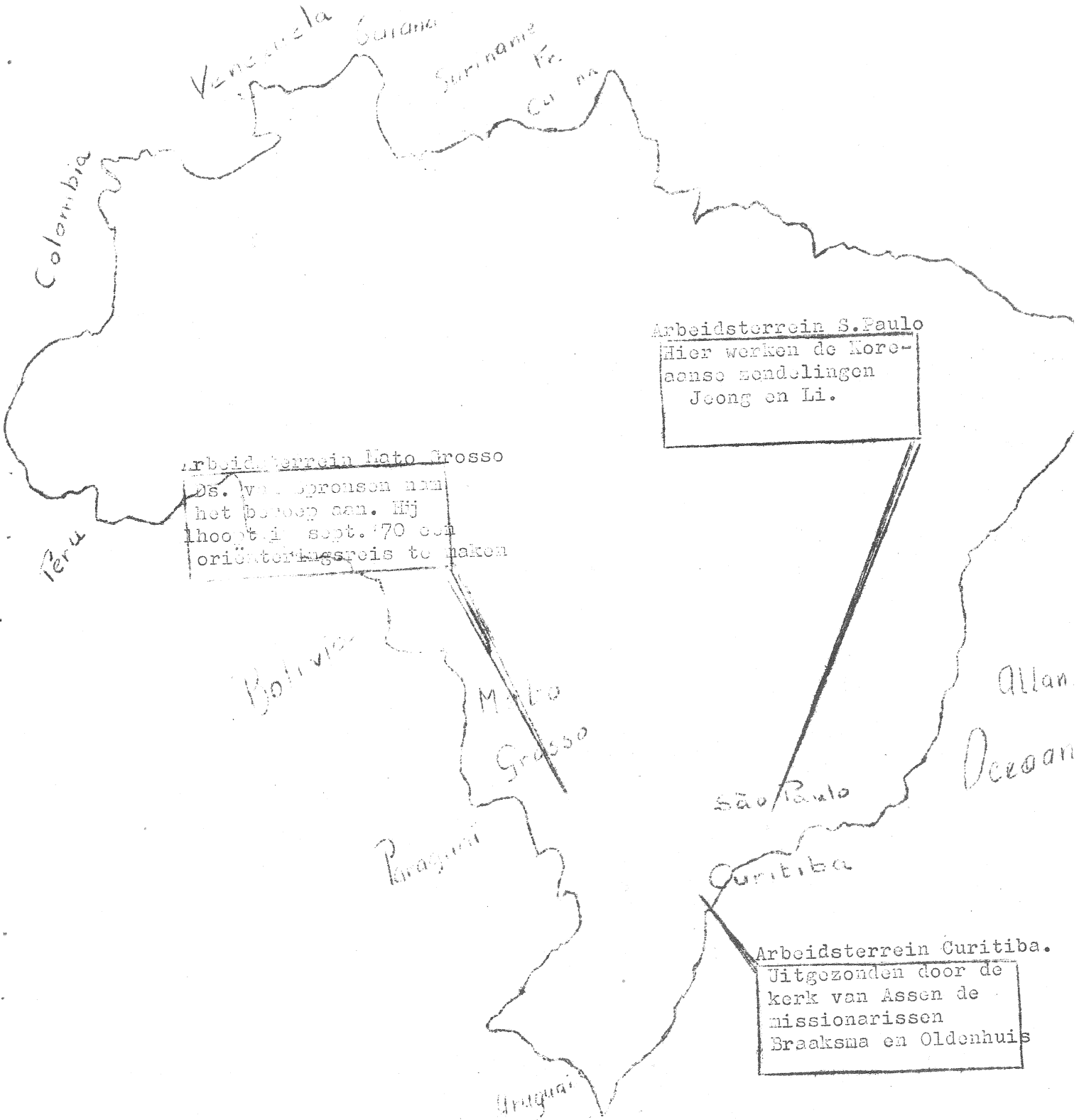
Deze typering is uiteraard van de verslaggever. Hij zetten onze vraagtekens. Brasil werd in 1500 door Pedro Alvares Cabral, een portugees ontdekt. Op de vloot waren een aantal R.K. geestelijken. De datering van de ontdekking geeft wel te denken: vlak vóór de Reformatie tusschen het verval in de roomse kerk z'n dieptepunt bereikte, werd Brasil vanuit Portugal, waar de Reformatie pas laat binnendrong gekoloniseerd. De geestelijke basis van het Braz. volk werd gelegd in een monsterverbond tussen vervallen roomskatholicisme, Indiaans en afrikaansheidendom.

3. Verbijsterend is dit wethicistisch antwoord van de andere protestantse kerken.

Want ds. Manoel de Mello geeft wel het algemeen gevoelen weer: Het eerste ergo van de Josias beweging is dat hij roken en drinken toestaat. Bij de opsomming van de bezwaren komt het "Hij kent de Bijbel niet" als nummer zoveel. Hier kunnen de gereformeerde kerken hun arbeid voluit Schriftuurlijk aanvatten en dat is broodnodig, want voor vele niet-gelovige Brazilianen bestaat het protestant zijn hoofdzakelijk uit de in dit artikel beschreven zaken. Allereerst moet hierin schoon schip gemaakt worden, met al gebeuren wanneer het volle Evangelie wordt gepredikt.

4. In het origineel staat hier het woord *Macumba*. In de aantekening onder 2 schreven we over Afrikaanse invloeden. Het is historisch heel interessant om eens na te gaan hoe groot de invloed (op kleine blanke kinderen) was van de Afrikaanse slavinnen, die als verzorgsters werkzaam waren, alsook de invloed van de neger onderwijzers.

Vast staat dat het afrikanisme ook grote invloed had en heeft op de blanke bevolking, die zeer bijgelovig is.
 Het geheel v. d. Afrikaanse godsdienst wordt met het woord macumba aangeduid.
 Ds. Braacksma nam omstreeks de kerstdagen een plaat mee, en op één plaat hoorden we een negerzanger zowel rouwe als Afrikaanse heiligen aanroepen.

V O O R D E J E U G D

Dikkertje Dap

Er zit, jongens, er zit in de kisten van ds. Oldenhuis een pak van ik weet wel niet hóóveel meters handwerklinnen. Het duurt nog wel een poosje eer we die in huis hebben, maar dat geeft niet want voor we daar de schaar inzetten, moet er heel wat gebeuren.

Jullie hebt, sommigen in de vakantie en nu ook op school allemaal met veel plezier geluisterd naar de grammofoon over Dikkertje Dap, de koning die verhuizen ging, over de edierbare opa kraai, Katsjke met haar bloemen en al de anderen.

Wat vinden jullie, zullen we die eens allemaal op een strook linnen zetten en daar de wand mee versieren?

Als je ze nog een beetje beter kent dan zie je me zomaar vóór je. Vraag in de tekenles maar eens aan meester of jullie een tekening mag maken, van de kraai in de silvereen kooi, van de poodelman die alle vuile kinderen wast, van .....beertje pippeloentje en van meester van zooten die in't aquarium zit, en van.....

Weet je, we gaan zo doen; Iedereen maakt een tekening, en die daarvan het beste gemaakt kan worden, drukken we elke maand in het maandblad af. We gaan het nu eens niet in knuissteek doen maar lapjes stof uitknippen in de goede vorm en die opmeeten. Dit heet appliceren. Dat opnaaien is wel werk voor de meisjes, maar de jongens kan wel helpen met iedere maand een ontwerp te maken, niet? Misschien kan er ook wel tekeningen bij die gebruikt kunnen worden als model voor de knuis. De harpspeler op de omslag van het port. psalmboek hebben jullie ook bespreekt. Hoe groot de tekeningen moeten worden? Wel, laten we het maandblad erom laten knutselen. En laten we alvast allerlei kleurige lapjes en restjes wol gebruiken.

D.

FEULLETON VO O R D E J E U G DA. Nap

Hij bleef staan en dacht na. Toen hoorde hij ineens iemand naderen. Vliegensvlug verstopte hij zich. Antoninho zat nog maar net achter een paar hoge varens, toen Indio voorbij kwam. Hij liep regelrecht naar de boot, maakte die los en stak de rivier over. Vanuit zijn schuilhoek kon Antoninho Indio goed volgen. Zou Indio de diamant bij zich hebben en nu naar de stad gaan om hem te verkopen? Dan was alles verloren, want hij zat hier, zonder boot, opgesloten. Antoninho zag hoe Indio de boot vast bond, maar toen op de rivier oever ging staan wachten. Gelukkig, Indio ging niet naar de stad. Hij zou nu misschien spoedig de rivier weer oversteken, daarom moest Antoninho zich nu naar de hut van Indio haasten. Het huisje was al oud. Hij kon de deur zo open duwen. Hij begon de hut te doorzoeken. Geen plekje werd overgeslagen. Maar nergens was zijn diamant. En hij kon hier ook niet langer blijven, want als Indio hem hier zou betrappen. Teleurgesteld wilde hij de hut verlaten, toen zijn ogen ineens op een paar groene maisstengels vielen.

Hoofdstuk 6.

Antoninho bleef staan. Hé, die mais was pas afgesneden. En dat was vreemd, want de maisakker van Indio lag hier nogal ver vandaan. Deze stengels betekenden, dat Indio vanmorgen al vroeg naar zijn land was geweest. Waarom was hij dan al zo vroeg terug? Indio was niet alleen om wat groene mais daar helemaal naar toe gelopen, want als hij er heen ging, dan ging hij er werken. En als hij er gewerkt had, dan kon hij onmogelijk nu al weer terug zijn. Dan moest Indio voor iets bijzonders naar zijn mais zijn geweest, zou dat bijzondere iets te maken hebben met zijn diamant? Zou daar een plaats zijn om een diamant te verstoppert? Hij begreep

het nog niet allemaal, maar zeker wist hij, dat Indio niet voor niets zo vroeg naar zijn maisland was geweest. Antoninho keek het huisje van Indio nog eens rond. Hij had hier alles goed doorzocht, hier zou hij hem niet vinden. En voorzichtig sloop hij het huisje uit, op weg naar de mais van Indio. Toen hij een tijd had doorgelopen, zag hij de maisaanplant op de helling van een lange hellende heuvel. De maisplanten waren hier niet zo hoog. Hier kon je je niet zo goed in de mais verstoppen, als Indio plotseling zou komen. Bij Van der Laak was de mais veel hoger. De boer had ook veel langere kolven. Dat kwam van de kunstzaai en van het andere zaai-zaad, dat Van der Laak gebruikte. "Hybride mais is veel beter", had erond eens gezegd. Gek toch bij de Hollanders. Hun koeien gaven veel meer melk dan de zeboes, hun varkens werden veel groter en hun mais bracht veel meer op.

Antoninho kloot in een boom, om alles goed te kunnen overzien, maar ontdekte niets bijzonders. Dan moest hij maar eens tussen de planten doorlopen. Het land was toch nog behoorlijk steil. Antoninho liep van boven naar beneden, maar zag nergens iets buitengewoons. De mais stond tot aan een rots, beneden, dicht bij een beekje. Op die rots ging Antoninho zitten nadenken. Wat moest hij nu verder doen? Jaer kon hij nu gaan zoeken? Hij zat een poosje stil. Toen voelde hij ineens hoe heet het op de rots eigenlijk was. Hij moest eerst een plekje in de schaduw zoeken. Aan de andere kant van de rots was misschien wel zo'n plekje. Antoninho liep om de rots heen. Hé, daar was een opening in de rots. Een grot. Antoninho keek naar binnen en naar de grond. Het gras was hier platgetrapt. Hier was iemand al eerder geweest. Jou dit de geheime bergplaats van Indio zijn? Heel voorzichtig en met kloppend hart stapte hij naar binnen. In de grot was het stikdonker, hoe zou hij hier ooit iets kunnen vinden? Ietseling schrok Antoninho geweldig. Buiten hoorde hij stemmen en op hetzelfde ogenblik zag hij vier mannen in de opening van de grot staan. Indio was er ook bij.

Hoofdstuk 7.

"Ik ben verloren", dacht Antoninho. "Wie je wel hier zit de diamant. Als Indio mij hier ziet, loopt het niet best met mij af." Antoninho verwachtte gebeurde niet. De oudste van de vier mannen zette een bril op. Hij keek nauwkeurig naar de grotwand dichtbij de ingang en begon toen: "Deze Indianen schilderijen heb ik hier in 1935 gevonden. Ze zijn misschien 1000-2000 jaar oud. Hier ziet u een hert voor een val". Antoninho luisterde stomverbaasd en keek toen naar wat de oude man aanwees. Daar zag hij inderdaad een roodachtig hert. Maar waren deze mannen dan niet om hem gekomen? Souden ze er dan niets van weten, dat hij hier zat? En zelf had hij niets van dat hert gezien, toen hij van binnen kwam. Want verderop in de grot was het aarddonker, maar dit was vlak bij de ingang te zien. Hij zou zich rustig houden, misschien ontdekten ze hem dan helemaal niet. Een van de mannen vroeg: "Hoe werden deze schilderijen gemaakt, professor?"

"Met een stuk zachte rode steen werd de omtrek getekend en de verf werd gemaakt van diervet en rode kleurstof uit pitten van een bepaalde plant. In deze grot zijn ook nog meer schilderijen. Op een ervan ziet u Indianen op jacht, naar dat is verder naar achteren. Daar is het zo te donker, Indio wil jij even voor licht zorgen?"

Antoninho schrok hevig, toen hij dit hoorde. Nu zouden ze hem toch nog ontdekken. Hij kroop zo ver mogelijk naar achteren, maar zat al gauw tegen de achterwand aan. Indio liep naar buiten en kwam met de lamp terug. De hele grot werd verlicht. En meteen keken de vier mannen stomverbaasd naar Antoninho. De verbazing trok snel uit de ogen van Indio en woedend staarde die Antoninho aan. De professor vroeg: "Wat moet jij hier?" Antoninho hieldde: "Ik, ik, ik..." Maar de professor liet hem niet uitspreken. "Kou jij hier om iets te vernielen? Heb jij soms op de schilderijen gekerst? Indio, beschijn deze muurschilderingen eens extra met een lantaarn. Dan kunnen we zien, of deze jongen ze ook beschadigde!" De professor liep bij de wand langs. Hij inspecteerde heel nauwkeurig. Daarna kwam hij bij Antoninho terug. Het is in orde, zei de professor. "Woon je hier? Denk er dan om, dat hier niets vernield wordt. Want dit hier is heel belangrijk. De twee mannen die bij mij zijn, komen helemaal uit Frankrijk, om deze schilderijen te bestuderen". Terwijl de professor dit tegen Antoninho zei, was Indio vlak achter Antoninho komen staan. Er was geen enkele mogelijkheid om te ontsnappen nu de professor helemaal niet meer op hem lette en allerlei dingen aan

de twee buitenlanders uitlegde. De fototoestellen werden voor de dag gehaald en de Fransen maakten een hele serie opnamen. Toen ze daarmee klaar waren, zei de professor tegen Indio: "We gaen". "Professor", vroeg Indio, u kent de weg terug nu wel, vindt u het erg als ik hier blijf, ik moet in mijn maïs aan het werk". De professor vond het goed. Indio ging met de drie mannen mee tot de uitgang van de grot. Ondertussen lette hij steeds op Antoninho. De lamp was door de professor meegenomen, maar toch was het nu veel lichter in de grot. De zon stond vlak tegenover de ingang. Antoninho zag hoe Indio met z'n zaklantaarn en een knots terug kwam.

JUFFR. DEES is uit de kolonie vertrokken om aan de universiteit van Visoça te gaan studeren. Ze hoopt dan ook haar Ned. diploma's erkend te krijgen. We wensen haar een prettige tijd toe en hopen dat ze daar vlot mag afstuderen.

Haar adres is:

J.C. Dees
Vila Gianetta 44
Visoça
Minas Gerais

Van de deputaat voor de uitzending van kerkdiensten via RADIO NEDERLAND, - ds. D. Vreugdenhil - ontving de redactie het verzoek het volgende bericht op te nemen.

Via Radio Nederland Wereldomroep zal D.V. op zondag 31 mei 1970 des morgens om half elf ned. tijd een kerk dienst uitgezonden worden naar Afrika en Australië uit de Gereformeerde Kerk te Neemse, waarin voorganger zal zijn ds. H.D. van Herksen.

Op zondag 10 januari 1971 zal dit het geval zijn met een kerkdienst van de Gereformeerde Kerk te Berkel en Rodenrijs, waarin zal voorgaan ds. W. Wierenga.

Deze diensten zullen des avonds om half tien ned. tijd worden heruitgezonden naar Canada en Amerika.
